

A

PALÓCFÖLD

megkérdezte

Kojnok Nándort:

Miért kell új könyvtár

Salgótarjának?

Kojnok Nándor megyei könyvtárigazgató irodája szűk, sötét és hideg. Cigaretta-ról gyújt cigarettára, miközben kézzel sűrűn teleírt papírokat lapoz, s indokol szinte megállíthatatlanul. Kojnok Nándornak fontos az ügy, alaposan készül az interjúra. Érvei átgondoltak. Védekeznek és támad, mintha még eldöntetlen lenne a kérdés: lesz-e új könyvtára Salgótarjának? Az épület ugyanis már áll. S ha semmi sem jön közbe, 1987. október 31-re elkészül a megyei bibliotéka új otthona. Ára, mintegy 180 millió forint lesz.

– *Erre van legnagyobb szüksége Salgótarjának? Hiszen egy viszonylag új épületben ülünk.*

– Amikor 1966. május 1-én idekerültünk, minőségi változásról beszélhetünk. A valamikori Vadász vendéglő helyén működő korábbi könyvtár 420 négyzetméteréhez képest, szinte luxus volt, hogy 940 négyzetméteren „terpeszkedhettünk el”, igaz persze, hogy az 1949-ben számlált 2000 kötettel szemben, mintegy hetvenezret kellett, kellett volna itt elhelyeznünk. Vagyis: amikor a József Attila Művelődési Házzal – s más intézményekkel – társbérletbe kerültünk, mert önálló könyvtárra pénz akkor nem volt, már nyilvánvalóvá vált, hogy ez végleges megoldásnak nem tekinthető, mert sem a művelődési háznak, sem nekünk, nem elegendő a tér. S hozzá kell még tennem: mint minden, viszonylagosnak számított az említett minőségi ugrás is, hiszen a miénkkel egy időben, Zalacegerszegen és Tatabányán kétezer négyzetméternél nagyobb, önálló megyei könyvtárépületet adtak át.

– *A gond, s nyilván sokak gondja: ha búsz éve nem volt pénz önálló könyvtárépületre Salgótarjánban, akkor, tekintettel a gazdaság általános helyzetére, ma még kevésbé van. Ismételten kérdelem: éppen erre van szükség?*

– Sok vita előzte meg az építkezést. Sok érv hangzott ellene és mellette. Ellenzői azt mondták: lakás kellene, fedett uszoda, iskola. Kifejtették: a vidék közművelődési intézményei ugyancsak rászolgálnak a gondoskodásra. Otthont érdemelne például a balassagyarmati könyvtár is. Kifogásolták az új könyvtárat nemcsak a megyében, de a Művelődési Minisztériumban, s az Országos Tervhivatalban is. A megyei vezetés szerencsére kitartott az elképzelés mellett, sikerült kiharcolni a könyvtár új épületét.

– *Amolyan megyei presztízsépitkezés lett ez? Az ellenérvek hallatán annak is tünhet...*

– Erről szó sincs! Cáfolhatatlan tény ugyanis, hogy a megyei könyvtár mostani helyzetében a csőd felé halad – jeleiről szólok majd –, s bebizonyosodott, hogy a végül nehezen előteremtett pénzt elaprózni nem szabad, mert a

megyeszékhelyen és vidéken nem csak az új megyei könyvtár épült és épül, hanem egyéb kulturális beruházásokra is jut. Az iskolaépítésekben már korábban sikerült előbbre lépni, és jelenleg is bővül, korszerűsödik a művelődési intézmények hálózata. Tarjánban új gimnázium készül, Balassagyarmaton a komplex művelődési intézmény épül, ahol egyebek közt új gimnázium is lesz; került Nézsára, Ceredre is pénz, s új művelődési központhoz jut Szécsény. Ez azért nem kevés, a felsorolás nem is teljes, nem mondható tehát, hogy az új megyei könyvtár építése elapaszt minden anyagi forrást.

Említettem: a jelenlegi könyvtár a csőd felé halad. Mít jelent ez? Már a kezdeteknél, 1966-ban sem jutott hely mintegy húszezer kötetnek. Ezek ama Vadász vendéglő padlásán várták sorsukat. Tudjuk, a könyveknek megvan a maguk sorsa, de ez nem lehet a porosodás, a használaton kívüli lapulás. A mai közel kétszázezer kötetből mintegy százhuszezer található különböző helyeken szétszórva. Voltak könyveink Zagyvapálfalván a valamikori községi tanács épületében, a nagyállomás melletti volt nyomdában, a vásártéri házak pincéjében, majd amikor az ott tárolt állományt elöntötte a szennyvíz, 1974-ben Rónabánya-telep megszűnt iskolájába került gyűjteményünk jelentős része. Egyre nagyobb lett a nem vagy csak nehezen használható állomány, s pótolhatatlan értékek mentek tönkre. Túlzsúfolt lett az olvasóterem, a szabadpolcos kölcsönző, tovább nőtt a helyhiány, így ma már a városi tanács mögötti épületben és egy közeli ház alagsorában is könyveket, folyóiratokat tárolunk. A helyismereti gyűjtemény egésze, a bekötött folyóiratok nyolcvan százaléka és a csak helyben használható anyag mintegy fele található házon kívül.

– *Elég lebet számon tartani is, mennyi helyen bányódik a gyűjtemény...*

– Folytatom az indoklást. Kötészetre, sokszorosítóra is szükség van. De zenei részleg is kell. Ez utóbbinak úgy szereztünk helyet, hogy a sokszorosítót és a kötetzetet a Kemerovo-lakótelepre költöztettük. Az irodák sem bizonyultak elégnek, messzi már az az idő, amikor a Vadász vendéglői körzeti könyvtárat, beosztott nélkül, *Iványi Ödön* egymaga igazgatta. (Csak zárójelben jegyzem meg: ebben a kis könyvtárban jelentős volt a szellemi élet, az értelmiség gyülekezőhelyévé lett. Mindez javarészt Iványi Ödönnek volt köszönhető.) Az irodákra térve: mosdót kellett átalakítanunk, folyosót beépítenünk, hogy szakembereink számára jusson hely.

– *Ezek tehát az érvek. Beszéljünk a jövőről.*

– Az új könyvtár építésének gondolata már 1973-ban felvetődött. A LAKÓTERV 1976-ban kaptak meg a felkérést a tervezésre, ám az építési stopp megmászította elképzeléseinket. Hosszú szünet után, az első terv 1983-ban készült el, de a tervező időközben elhunyt, s végül *Finta József* Ybl-díjas, állami díjas építész vezetésével rajzolódta ki a végleges vonalak. A könyvtár alapterülete mintegy 5400 négyzetméter lesz, egyidejűleg négyszázan tartózkodhatnak az épületben, s 300 ezer egységet raktározhatunk benne. Előadások, kiállítások számára is lesz hely, kutatószobákat is létesítünk.

– *Jutott pénz korszerű technikára is?*

– Részben. Audiovizuális eszközök, modern sokszorosítók, kötetzet is helyet kapnak. A szándékok szerint alkalmassá válunk, hogy majdan bekapcsolódhassunk az országos számítógépes programokba, ami egyszer a gyors információközvetítés útja lesz Magyarországon is. Döntő szempont, hogy megfelelhettünk mintegy 10 ezer beiratkozott olvasó igényeinek, hiszen már ma is közel hatezer felnőtt és kétezer diák tagja a megyei könyvtárnak. Egyebek közt két-

ezer középiskolás és négyszáz főiskolás, egyetemista tartozik hozzánk. Meggyőződésem, hogy a sikeres érettségikben, a továbbtanulók kedvező arányában részünk van, s lesz is. Százak diplomája, sokak doktori disszertációja mögött áll a könyvtár. Fontos szempont, hogy nem pusztán nagyobb, hanem másabb is lesz ez a könyvtár, mint az, ahol most vagyunk.

- Ez lesz tehát a város második, az 1966-os új utáni újabb könyvtára. Nem féltő, hogy szükség lesz egy legújabbra is?

- Számításaink szerint több évtizedre megoldjuk gondjainkat.

SPEIDL ZOLTÁN

